

KMETOVALEC.

Ilustrovan gospodarski list s prilogo „Vrtnar“.

Uradno glasilo
c. kr. kmetijske družbe vojvodine kranjske.

Urejuje Gustav Pirc, družbeni tajnik.

„Kmetovalec“ izhaja 15. in zadnji dan v mesecu ter stoji s prilogo vred 2 gld., za gg. učitelje in ljudske knjižnice pa le 1 gld. na leto. — Udje c. kr. kmetijske družbe kranjske dobivajo list brezplačno.

Inserati (oznanila) zaračunajo se po nastopni ceni: Inserat na celi strani 16 gld., na $\frac{1}{2}$ strani 8 gld., na $\frac{1}{4}$ strani 5 gld. in na $\frac{1}{8}$ strani 3 gld. Pri večih naročilih velik rabat. Družabnikom izdatno ceneje. Vse inserate zunaj Kranjskega sprejemata le Haasenstein & Vogler na Dunaji (Wien, I., Wallfischgasse Nr. 10).

Vsa pisma, naročila in reklamacije pošiljati je c. kr. kmetijski družbi v Ljubljani, v Salendrovih ulicah šte. 5.

Št. 7. V Ljubljani, 15. aprila 1889. Leto VI.

Obseg: Perutnistvo. — Državni meljoracijski zaklad in dežela Kranjska. — Metelika, lucerna, nemška ali večna detelja. — Razne reči. — Vprašanja in odgovori. — Gospodarske novice. — Uradne vesti c. kr. kmetijske družbe kranjske. — Inserati.

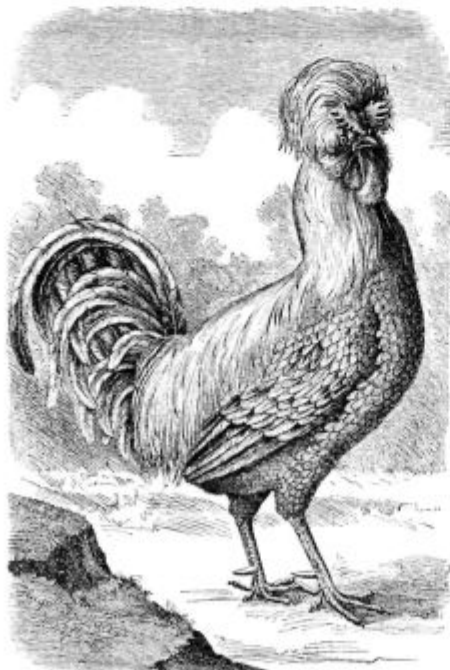
Perutnistvo.

Spisuje Josip Lenarčič.

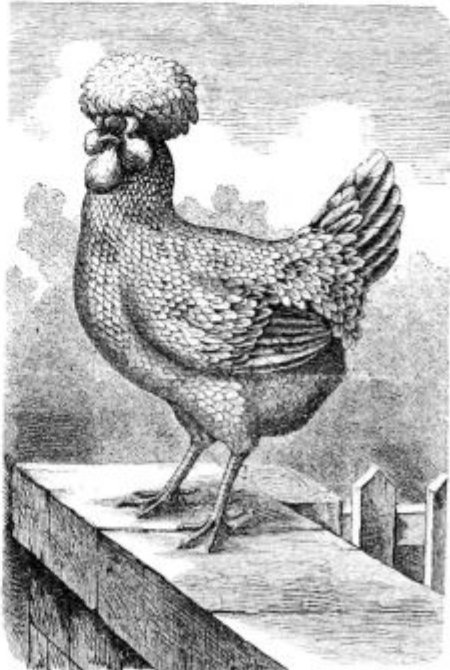
IV.

Zadnji svoj opis raznih francoskih kokošjih pasem

popolnujemo danes z izvrstnima podobama petelina (glej podobo 11.) in kokoši (glej podobo 12.) pasme Houdan, ki prav znakovito kažeta njiju zunanjo obliko, in s katerima se čislani čitatelji lahko prepričajo, da so te kokoši poleg dobrih gospodarskih svojih lastnosti tudi prav mične vnanjosti. Usojam si opozarjati zlasti na podobo petelinovo, na kateri je listnati greben prav dobro narejen, ter je videti onih večkrat imenovanih 5 parkeljcev na nogah.

Podoba 11.

Podoba 12.

Paduanke ali Brabantke.

Med čopkaricami so Paduanke pri nas najbolj razširjene, ker jim je njih mikavna zunanost kmalu pridobila prijateljev, če prav jih nikakor ne moremo smatrati za gospodarske pasme. Izpoznati jih je lahko po naslednjih znamenjih:

srednje velika, elegantna postava, kvišku obrnen, srednje dolg vrat, dolga glava z velikim poviškom in torej z veliko, gosto čopko, katera se na vse strani enakomerno razprostira ter mnogokrat popolnoma oči zakriva, grebena ni skoro prav nič takisto tudi ne mesnatih podbradkov, pač pa namesto njih polna, lepa pernatata brada, katera je pri tej pasmi najbolj razvita, nogi sta šibki, svetlosivi,

goli, rep dobro razvit.

Kolikor bolj se pečajo ljudje z rejo katere koli pasme,

tolikanj bolj se množi število raznih sovrst, koje so ločijo po barvi in podobi perja. Tem kokošim je najbolje izražen on karakteristični obris na perji, ki ga Nemci imenujejo „Lack“, t. j., vsako pero, bodi si katere koli svetle temeljne barve, ima na konci veliko črno piko, ali pa je vsako pero svetle barve črno obrobljeno. Ako je temeljna barva rumena (zlata), imenuje se taka kokoš „zlatica“ (Goldlack), ako je bela, pa „belica“ (Silberlack). Petelinom te pasme ni ta obris tako enakomerno razdeljen po vsem životu kakor kokošim, katerim ima vsako pero to podobo, kar najbolj prija gledalcu. Dolgo perje petelinovo po vratu, hrbtu, sedlu in čopki se razlikuje od prej opisanega perja po vsem drugem životu, da ima namreč po koncih črno črtico po sredi.

Pri tako imenovanih Chamois-Paduankah je temeljna barva perja rumenkasta (chamois, reci: šamoá), črna pika ali obrobek pa je bel. Razen opisanih sovrst nahajamo pogostoma tudi jastrebaste pisane (Kukucksperber), hermeline, enobojne bele, črne in sive.

Kokoši te pasme so jako občutljive za vsakeršno vlago, bodi si dež ali megla. Ako si čopke velike zmočijo, prehlade se prav hitro ter obole jim oči, zato te pasme ne morem priporočati za gospodarsko rejo.

Turki

so v najbližem sorodstvu z zadnjič omenjenimi, po Rusiji razširjenimi prvotnimi čopastimi kokošimi. Oni so edine čopkarice, katerim so noge s perjem obraščene. Postave so majhne ter spominajo pritlikavcev ali kokoši Bantam, zato jih tudi ne moremo prištevati h gospodarskim pasmam. Zaradi svoje ljubke postave pa so zelo priljubljene. Po svojih lastnostih so podobne Paduankam.

Holandke.

Holandke se od vseh do sedaj opisanih čopkaric razločujejo po tem, ko nimajo pernate brade, nego le mesnate podbradke. Po svoji zunanosti so najbolj podobne Paduankam, pa tudi glede svoje gospodarske vrednosti. Te kokoši treba, da imajo lepo, veliko, enakomerno čopko čiste, bele barve. Podbradki morajo biti dolgi, tanki in lepo rdeči, ušesa majhna, bela, glava rdeča. Grebena nimajo. Ker se perje dobro prijema života, videti so vitke rasti. Barve so ali črne, ali bele, ali pa sivomodre, toda ta barva mora biti enakomerna, pa ne mešana. Te kokoši so prav lepe, in kdor jih je imel kdaj priliko videti, pritrdil mi bode, da so mu jako ugajale.

Z opisanimi kokošimi pasmami smo končali oddelek čopkaric.

2. Hamburške.

One so srednje velike, prijetne postave. Noge so jim gole, sivomodre; imajo lepo razvit „rožnat greben“, siv kljun, bela gladka ušesa, rdeče podbradke ter so rdeči v glavo. Po vsej podobi spominajo te kokoši naših prvotnih domačih, le bolj plemenite so videti. Hrbet imajo širok ter tudi „sedlo“. Rep je lep, dolg, fazanovemu podoben ter ima krasne „srpe“.

Po barvi in obrisu perja delijo se v srebrno in zlato pikaste, katerim imajo peresa bele ali rumene temeljne barve majhno, črno pičico blizu konca, drugo pa sredi vsakega peresa; dalje se delijo v zlatice in belice — po prej opisanih znakih — in v črne Hamburške.

Kokoši te pasme spadajo h gospodarskim, akoravno tudi glede krasote zadostujejo vsem zahtevam. Prvi pogoj njih reje je, da se lahko prosto gibljejo, kajti na zaprtem dvoru hirajo ter nikakor ne pokažejo svojih lepih in dobrih lastnosti. One si iščejo največ svojega živeža same po travnikih ter v tem oziru ne prizadevajo premmogo stroškov. Nesejo prav pogostoma od 150—230 jajec na

leto, le majhna so in po 40—50 gramov težka. Od sovrst te pasme nesejo „črne Hamburske“ še največa jajca. Za pitanje pa niso, ker imajo preživ temperament in premalo trupla.

Mlade kokoši prično navadno nesti s petim mesecem, ako so se izvalile meseca aprila ali maja.

3. Italijanke

so dolgega života, krepkih, vidnih prsi, noge imajo gole in nosijo se moško po konci. Petelinov greben je velik, visok, kvišku stoječ, kokošim pa strani. Ušesa so bela, podbradki prav dolgi. Rep nosijo kvišku. Perje se života oprijemlje.

Kokoši te pasme so prav žive, celo nekoliko boječe. Kakor vse gospodarske, neso tudi one pridno velika jajca; kločejo le malo, mesnate pa ne postanejo. Italijanke imenujejo tudi Leghorn, katero ime so jim vzdeli Američani. Izpoznati je te kokoši lahko po njih golih, rumenih nogah in rumenem kljunu poleg gori navedenih zunanostih. Po barvi perja delijo se v jerebičaste, bele, črne, jastrebaste, modre in rumene. Po Kranjskem so kokoši te pasme, oziroma njih mešanice, zelo razširjene, ker so se kokošerejcem priljubile s svojimi obilimi, poprečno po 60 gramov težkimi jajci, katerih število na leto znaša od 150—200. Pet ali šest mesecev stare navadno prično nesti. Zato kaže tistim, kateri hočejo, da jim kokoši neso tudi po zimi, podlagati jajca te pasme meseca aprila. Pri valjenji Italijanke niso stanovitne, zato ne bi mogel svetovati, da bi jih nasajali, ker navadno pred časom zapuste svojo zalego. Boljše so v to svrhu navadne domače kokoši ali pa mešanice s chochin ali s kitajkami. Mladi piščanci se lahko izvalé in se prav hitre obrastejo. Ker se tudi spolsko zgodaj razvijajo, priporočam kmalu jih ločiti po spolu, kakor sem to uže na drugem mestu omenil.

V krmo potrebujejo mnogo zelenja, zato morejo le tam uspevati, koder imajo trato na razpolaganje.

Z opisanimi v sorodu so

Španjolke.

katero so še lepše postave, tako da glede nje nadkriljujejo vse druge kokoši. Petelini vzrastejo 55—60 $\frac{1}{2}$ m visoki in 3—4 $\frac{1}{2}$ g težki. Španjolke imajo neko značljivo posebnost, da jih je lahko izpoznati, in to je njih čisto bela glava, ki mora segati prav do visokega, globoko zarezanega, kvišku stoječega grebena. Tudi ušesa morajo biti bela. Tem kokošim treba, da so jim beli deli popolnoma brez gub in brez rdečih marog. Dolgi, rdeči podbradki morajo segati deleč dolj po vratu.

Po barvi perja delijo se v črne, bele in modre. Od Italijank se ločijo tudi po barvi nog in kljuna, kateri deli morajo biti Španjolkam temne barve. V prejšnjih časih so jako čislali to pasmo kot gospodarsko, vender se sedaj nihče več s tega stališča ne navdušuje za nje. Jajca res nesejo velika, od 60—100 $\frac{1}{2}$ težka, ali njih število je le majhno, čeprav navadno brez prenehanja neso, kadar se pripravijo. Po 130 jajec na leto je uže prav veliko število za to pasmo. Omeniti pa moram nje jako dobre lastnosti, da namreč tudi po zaprtih prostorih uspeva, in je torej dobra za mestne kokošerejce. Za meso, oziroma pitanje ne morem priporočati teh kokoši. Po zimi hočejo gorkih prenočišč, ker jim sicer krasni grebeni in tudi parkelji radi odmrznejo. Mladi piščanci se dolgo ne obrastejo.

Po vsej zunanji obliki in tudi po barvi perja so Španjolkam podobne

Minorkovke ali Andaluzijske kokoši.

Ločijo se od prejšnjih po tem, da imajo mesto bele rdečo glavo. V gospodarskem oziru pa se bistveno

ločijo od njih, ker neso bolj pogostoma, namreč, do 200 lepih jajec na leto. Minorkovke so bolj mesnate nego Španjolke, prično zgodaj nesti ter neso tudi po zimi, ako imajo gorka prenočišča. Mladi piščanci se s perjem hitro obrastejo. Tudi Minorkovke so v nevarnosti, da jim ob hudi zimi pomrznejo grebeni.

Delijo se v bele, črne in modre. Pogojno moremo torej to pasmo zelo priporočati, zlasti kokošerejcem po mestih, kateri po navadi nimajo premnogo prostora za kokoši, pa bi si radi redili lepe in dobre kokoši.

Državni melioracijski zaklad in dežela kranjska.

III.

(Konec.)

Slavni inženjer Hobohm, po katerem sem te statistične številke posnel, preračunal je tudi, za koliko bi se blagostanje kmetovalcev v naši Avstriji povzdignilo, ako bi po vzgledu badenske države in badenskih kmetovalcev začeli zboljšavati naša zemljišča, osuševati jih ter okoriščati se vodá za namakanje posebno travniških zemljišč. Tudi pri nas bi se v 25 letih moglo pomnožiti premoženje posamezne kmetске rodbine petih glav za 500 forintov, kar bi znašalo pri 13 milijonih ljudi, živečih ob poljedelstvu, ali pri 2,600.000 kmetških rodbinah ogromno vsoto 1300 milijonov goldinarjev, in to po 5% obrestovano, in imeli bi avstrijski kmetovalci na leto po 65 milijonov več dohodkov! No ne maram trditi, da bi se tako do pičice zvršilo, a istinito je, da bi se dokaj zboljšal sedanji položaj, ki je skoro obupen za avstrijske kmetovalce, ker vsled američanske konkurence ne gre naše blago v pravo ceno, in izhaja le še tist, ki proti stroškom prav obilo prideluje na zemljišči, da mu obilost povrača trud in stroške za delo.

Enake razmere se nahajajo na Saksonskem, Virtenberškem in Bavarskem.

V sosedni deželi, na Goriškem, združili so se kmetovalci v posebno družbo, da priredijo naprave za namakanje zemljišč tržiškega ozemlja (territorio di Monfalcone). Delo bo stalo 956.000 gld., in država jim je iz državne melioracijskega zaklada v to podelila 382.400 gld., gotovo lepo pomoč. Zakaj pa mi mirujemo, ali mari mi ne potrebujemo boljših zemljišč?! Le povprašajmo onih naših gospodarjev, ki so skrbni ter namakajo svoje travnike, za uspeh. Njih odgovor nas bo vzdramil. Povprašajmo na pr. skrbnih gospodarjev v dolini proti Kamni gorici od Podnarta, koliko so nekdanj in koliko pridelujejo sedaj, ko namakajo travnike, sena. In ko bi zanemarili namakanje, videli bi, kako bi ponehala obila košnja. In isto bi nam povedali drugi, žal! da jih je le zelo malo, in da velika večina prepušča travnik osodi. Pristavljam takoj, da si posameznik ne more veliko pomagati, pač pa je tu treba združene moči, ki vzmore vse ovire in težave ter si neverjetnih uspehov pribori, če se ume okoristiti, kar narava ponuja.

Voda namreč služi ob suši, da namakamo ž njo suho, žejno zemljo, ki bi morebiti še tedne morala čakati blagodejnega dežja. Tako pa pomoremo takoj žejni zemlji, če odpremo zapornice, da iz napravljenih, vodo dovajajočih jarkov prihaja voda na njo. Voda pa ima v sebi tudi mnogo redilnih snovi, katere oddaje zemlji, ki nekako kakor filter iz vode zadržuje mineralne in druge organske snovi, ki služijo rastlinam v uspešen razvoj. Seveda nima vsaktera voda in v vsakteri dobi enake gnojilne vrednosti, in

znano je, da so vode v jesenski dobi, ko prihajo ob dežji iz vasi, s polja, na katerem je dokaj odpadkov raznih rastlin in gnojilnih snovi, iz gozdov, po katerih je polno listja itd., najboljše za napajanje. Ni mi sicer namen v tem spisu dokazovati, koliko redilnih snovi ima voda, celo tista, ki je videti čista, v sebi, ker za to treba obširnega, potrebnega spisa; omenjam le, da se je vsakdo prepričal, da popolnoma čista voda, če stoji nekoliko časa v kaki posodi na gorkem, prične smrdeti, in to zato, ker so se začele krojiti v njej se nahajajoče organske snovi. Voda pa ima tudi mineralnih snovi, ki služijo rastlinam takisto dobro v rast. Ako se preskrbimo z vodo, ne bo se nam bati suše, ki bi nam vzela bogato košnjo ali žetev. Ko niso v Lombardiji imeli še naprav za namakanje zemljišč, trpeli so silno od suše, sedaj ne poznajo te besede. Prav tako je v resnici huda suša pogostoma uničevala pridelke kmetovalcem po tržiškem (Monfalcone) ozemlji, sedaj bo vse drugače in bolje. O tem projektu bomo še v posebnem članku govorili.

Da je namaka zelo uspešna, lahko nam pač to spričuje, da so po vsem svetu poskusili to napravo, in srečni oni, ki jo imajo. Znano je omikanim kmetovalcem, da Indija ima mnogo suhih zemljišč. Kadar so bili Angleži dobili v last od Indije prav slabo, suho, skoro neposeljeno pokrajino, ki meri nad 4 milijone hektarov, poslali so svoje inženere, ki so iz bližnjih rek s posebnimi napravami vzdignili vodo, in ž njo sedaj namakajo poprej po vsem nerabno zemljo, ki kaj bogato rodi najlepše žito! Za to so Angleži potrošili veliko milijonov, a obrestuje se dotični kapital z 20%! Današnji Indiji se je zahvaliti za svoje blagostanje le namakanju zemljišč. Prav tako bi se smeli učiti od Kitajcev, o katerih imajo pri nas čudne nazore, a vender je Kitajec vzoren kmetovalec, ki je lahko nam učitelj v poljedelstvu. Veliko tisoč kilometrov kanalov so Kitajci napravili, ki dovajajo vodo za namakanje zemljišč. Zato pa tudi kitajski narod najjasneje spričuje, koliko životno moč imajo vztrajni in razumni poljedelski narodi, ker vsj drugi narodi azijski so propadli, le Kitajci so ohranili sebe in svojo narodnost. Čeravno je Kitaj silno ljudnat, vender ni ondi tiste bede, katera je drugod, ker z vztrajnostjo in umom so si napravili rodovitno polje, katero jih lahko živi. Prav tako je na Japonskem, katero imenujejo azijsko Anglijo, ki je glede poljedelstva dokaj vzglednejša in ugodnejša od naše evropske kulture. V to so res mnogo pripomogli Angleži, ki razumejo zemljo ravnati: premokro usušajo, presuho pa namakajo.

Tudi većinoma po naši deželi se nahaja dokaj zemljišč in polja, katero potrebuje namake. Vode nam je v to obilo na razpolaganje, treba jo je le o pravi dobi pridržati, a ne pustiti je, da nekoristno odhaja.

Fran Povše.

Metelika, lucerna, nemška ali večna detelja.

Ta detelja hoče prav globoko zemljo, ki ima tudi obilno spodnje plasti. Če taki zemlji tudi ne pomanjkuje gnojilne moči, smemo reči, da lucerna močno prekosi navadno štajarsko deteljo. Najbolj ji ugaja apnenoglinasta zemlja, najmanj pa mrzla, mokra ilovica. Spodnja plast mora biti dobra, ker ravno po njej se metelika najbolj razprostira, mnogokrat po več čevljev. Če je zgornja zemlja dobra, spodnja pa slaba ali celo močvirna, ali težka, cmokasta ilovica, ali rahla, suha peščenina, nikdar ne bomo imeli lepe lucerne. Pogledati moramo torej tudi spodnjo zemljo, prednjo hočemo odločiti kako njivo za

lucerno. Če je tudi zgornja zemlja bolj revna in peščena, spodnja pa bogata in dovolj rahla, vendar more na taki njivi še prav uspešno rasti lucerna. Gorkejša obnebje ji je ljubše od mrzlega; suša je tako kmalu ne pomori, ker korenine ji globoko segajo v spodnje, navadno bolj vlažne plasti. Zemlja mora biti dovolj močna, torej dobro pognojena; posebno moramo paziti, da je dobro zrahljana in brez plevela. Najboljši prostor ji odločimo v kolobarjenji, če jo sejemo za okopavnimi rastlinami, katere popuščajo čisto dobro zrahljano zemljo, ki ima tudi še dovolj stare gnojilne moči. Kaj dobro storimo, če okopavni rastlini, ki je prednica lucerni v kolobarji, prav dobro zrahljamo zemljo, namreč globoko s podzemeljskim oralom; kajti ravno zrahljana spodnja zemlja dobro ugaja tej rastlini. Navadno pa se lucerna na posebne njive seje in ne stavi v kolobar, ker raste vsaj 6—9 let, v posebno ugodnih slučajih celo 10—12 let na isti njivi. Če pa jo že denemo v kolobar, ostaje navadno le po 5 let na njivi. Seje se ravno tako, kakor štajarska detelja, med drugo žito in treba 25 $\frac{1}{2}$ semena na en hektar, ker mora biti prav gosto sejana. Čim manj primerna in sposobna je zemlja, na katero sejemo lucerno, tem gosteje mora biti sejana. Prvo leto se prav slabo obraste; zato nekateri pomešajo med njo tudi nekoliko štajarske detelje ali celo nekaterih zlahtnejših trav, katere hitro rastejo, tako da moremo že v prvem letu kaj prida nakositi. Le to je pri tem nerodno, da se štajarska detelja kmalu poizgubi, tako da je v poznejših letih lucerna kaj redka. Nekateri pokrivajo lucerno s slamnatim gnojem čez zimo, da jo obvarujejo hudega zimskega mraza, ki ji posebno v prvi mladosti zelo škoduje. Tak slamnat gnoj pa kaj rad privablja miši, ki imajo pod njim dobro zimsko odejo, lucerna pa se zelo razvadi in pomehkuži.

Skrbeti moramo, da je lucerna vedno brez plevela, ki jo rad napada. Zato jo je treba pridno prevleči z brano vsako pomlad, in sicer s prav ostro brano, in ne smemo se bati, če je tudi njiva na videz zelo razmesarjena. Brana pokončava plevel in odpira zemljo, da more dohajati vanjo potrební zrak.

Če hočemo zaporedoma več let imeti obilne košnje, moramo lucerni privoščiti tudi nekoliko gnoja; vsaj vsako drugo pomlad jo moramo pognojiti ali s kompostom ali z gnojnico; oboje ji je ljubo, posebno stara gnojnica je kaj pripravna za polivanje po lucerni. Kakor štajarski detelji, tako tudi lucerni hasni gipsanje. Če ji vsaj vsako tretje leto privoščimo nekoliko pepela, prav hvaležna nam bode. Ako zemlji primanjkuje apna, prav storimo, če potrosimo tudi nekoliko te tvarine, ki je lucerni neogibno potrebna. Ako pa zapazimo na njivi tu in tam prazne presledke, moramo jih prekopati in posejati s semenom.

Najhujši sovražnik lucerni je predenica, ki lahko vso uniči. Edino uspešno moremo zatirati predenico, če sejemo vedno in povsod čisto, brezpredenično seme. V prvem letu po setvi se ne nakosi še ravno veliko te detelje, šele v drugem ali v tretjem letu se popolnoma razraste ter daje potem prav obilne košnje, tako da jo moremo v enem letu tudi 5—6krat kositi. Predno začenja cvesti, mora biti že pokošena, sicer postane pretrda. Zelena pokošena je prav dobra piča živini, in prav bi bilo, ko bi imel vsak gospodar vsaj eno njivo posejano z lucerno, ki bi mu dajala celo poletje dovolj zelene krme kravam, seveda ni smeti pokladati samo zelene lucerne, ampak pomešano s suhim senom ali vsaj s slamo. Lucerna se enako kosi in suši, kakor štajarska detelja. Ob dobrih letinah lahko po 75 novih centov suhe lucerne dobivamo na enem hektaru. Suha lucerna je po dobroti enaka štajarski detelji.

Da lucerna stori seme, pušča se navadno v zadnjem letu, da popolnoma dozori; drugo je ravno tako, kakor pri prvi detelji. Če začenja postajati prerodka, in jo prerašča trava in drugo zelišče, moramo jo preorati, kar pa ni ravno kaj lahko. Po lucerni more izvrstno obroditi vsakršna rastlina, posebno če smo ji tudi večkrat postregli z gnojem; pšenica, pesa, krompir rodijo po njej izvrstno.

Razne reči.

— **O setvi.** Razumnemu kmetovalcu je skrbeti za to, da seje seme z ozirom na zemljišče, podnebje, čas setve, vreme v pravo globočino, ne preplitvo, ne pregloboko, ampak tako, da sleharno seme lahko vzkali in brez velikih težav na svetli dan pribode. V težko zemlje mora se bolj plitvo, v lahko in rahlo pa bolj globoko sejati ali saditi. Koder je moker svet in deževno vreme, kaže plitveje sejati; koder je gorak svet, toplo vreme, velika suša, moramo pa globljeje sejati in saditi. Debelo seme in gomolje sme se globljeje v zemljo spravljati, ker ima veliko hranilnih snovi v sebi. Naposled je tudi paziti na mraz, da setve ne pozebejo. Profesor C. Wollny je delal z ržo poskušnje ter zasledil ravno tako, kakor grof Pinto, da plitvo vsejani rži mraz manj škoduje nego globoko pod grudo podvlečeni.

Vprašanja in odgovori.

Odgovor na vprašanje 42. Od čebelarja z Dolenjskega smo dobili glede vprašanja, ali se sme mazati čebeljak z karbolinejem, ta le odgovor: Karbolinej ne škoduje prav nič čebelam, nasprotno še dober je. Ob jesenski paši je karbolinej zelo koristen, ker zatira medeni duh, ki privablja roparice.

Vprašanje 49. Kedaj je najbolje sejati „repico“ (Sommerribsen), in kakšna zemlja ji najbolj ugaja? (I. H. v Zag.)

Odgovor: Jare repice ali ogrščice ni sejati pred koncem maja meseca. Repica je občutljiva za mraz, zato jo sejemo pozno; saj še dozori, če jo sejemo na strnišče kakor ajdo. Glede zemlje ni izbirčna, ker uspeva tudi na peščenih tleh, vendar ljubi najbolj dobro in globoko zrahljano ter brezplevelno sprsteninsko njivo.

Vprašanje 50. Kako se cepi ivanovo in bodeče grozdjiče na „ribes aureum“? (Lj. V. v Pirn.)

Odgovor: Ivanovo in bodeče grozdjiče cepimo ali na prostem ali pa po zimi v cvetličnjaku. Zadnje je najboljše in najuspešnejše. Na prostem zlahtnimo z okulovanjem ali še bolje s cepitvijo v razkol, pa ne na vrhu, ampak na strani nad enim popom.

Vprašanje 51. Ostalo mi je krompirja, katerega ne morem prodati, ker je uže močno vzkalil in ker tu pri nas itako nima nobene cene. Rad bi ga prihranil do jeseni za prasičjo krmo, a nimam hladnega prostora. Je li kakšen način, da bi ga ohranil toliko časa? (A. U. v Štv. v V.)

Odgovor: Da bi toliko časa ohranili krompir, ne bode se Vam posrečilo, če bi tudi imeli hladno klet, kakeršnih pa ni v Vaši vroči dolini. Edino sredstvo, da krompir ohranimo čez leto, je sušilo. To pa je dvojno. Krompir ali olupimo ter ga zrežemo na tanke kose, katere potem posušimo v sadni sušilnici (ameriški), za krmo pa tudi lahko v navadni sušilnici ali v krušni peči (pri vas bi se dal posušiti tudi na zraku); ali pa ga olupimo ter razribamo na navadnem ribežnu. Gosti močnik, kateri nastane na ta način, denemo v močno ruto ter mu izžmemo kolikor je le mogoče vode. Kar ostane v ruti, posušimo dobro. Ker bode krompir za krmo, sušite ga lahko v krušni peči precej močno, saj ob krmljenji bodete tako ali tako morali posušeni krompir na vodi kuhati. Posušeni krompir naj bode shranjen na zračnem in suhem prostoru.

Vprašanje 52. Imam mnogo ameriških trt, zlasti ma-dejre, katero še vedno množim. Sedaj mi pa nekateri učeni posestniki zatrjujejo, da je vse to delo brezuspešno, in tudi sami se ne brigajo več za te trte, ker trdijo, da bode, ako pride trtna uš v naše kraje, filokserna komisija ukazala poruvati in uničiti vse trte. Ako je res tako, zastonj je moj in drugih trud. Koliko je resnice v tem? (J. L. v N. na Štajarskem.)

Odgovor: To ni res, kajti neumno uničevanje okuženih vinogradov so uže zdavnaj opustili. Filokserna komisija sedaj nima drugega opravila, nego da tam, koder so jo drugi uže zdavnaj zasledili, potrdi trtno uš, da izdelala lepa poročila, koliko je uš uže uničila, in da na ta način porabi državni denar, ki je namenjen v uničevanje uši. Mi vam ne moremo drugega svetovati, nego množite dalje ameriške trte, ker one so edina pomoč vinarjem proti trtni uši.

Vprašanje 53. Nameravam izkopati podzemeljsko klet na pristavi, a kraj je zelo močviren. Svetujte mi, kako naj naredim, da voda ne bo silila v klet. Po cevih se voda ne da odpeljati, ker je okoli in okoli ravan. Kako naj ukrenem, da ne bodem imel namesto kleti vodnjaka? (J. L. v N. na Štajarskem.)

Odgovor: Najboljši svet Vam bode vedel dati o tej reči umen zidarski mojster, ki bode pa vedel težko kaj boljšega svetovati nego zid in tla od cementa, ki bode naredil tla in stene neprodorne vodi.

Vprašanje 54. Blagovolite sporočiti, kako naj uredim vrt pred hišo, kamor ne prisije ves dan nič solnea. Do sedaj sem poskusil uže marsikaj, a vse zaman. S čim naj oživim ta vrt? Zemlja je dobra in rodovitna. (J. L. v N. na Štajarskem.)

Odgovor: Ne kaže vam drugih rastlin saditi nego tiste, ki trpe toliko sence. Izmed sadnega drevja ali grmičevja vam bode uspevalo samo ivanovo grozdjice ali ribez, in to prav dobro. Zelenjadne rastline potrebujejo vse manj ali več solnea. Naredite na vrtu trato iz takih trav, ki uspevajo v takem kraju, na trato pa sadite cvetice, ki uspevajo v senci. Od takih rastlin lahko naredite tudi cvetlične grede. V vsaki boljši se-semenski trgovini dobite trav, ki so za trate ob severnih in senčnih legah, uže primerno zmešanih. Tudi cvetice dobite tam. Nekatero take cvetice, ki rastejo prav dobro, ali izključno le v senci, so: Ciklamen, vetrnica (anemona), rdeče cvetoči gabez, encijan, razne praproti, zvončica (campanula latifolia), jetrnik, rdeča lilija, šmarnica, narcisa, visoki nagli, jaglič, vijolica, potočnica i. t. d.

Vprašanje 55. Kje je mogoče sedaj kupiti čebel, in sicer dobrih, in po kaki ceni? (J. M. v K. pod Ljubljano.)

Odgovor: Čudno se mi zdi, da bi ne mogli dobiti v vaši bližini kje čebel. Ako pa to ni mogoče, pa je na Kranjskem, posebno na Gorenjskem, veliko čebelnih trgovcev. Čebele prodajajo M. Ambrožič v Mojstrani, J. Modič na Jesenicah, Šušteršič v Kropi, Jeglič v Zabreznici, Žumer na Javorniku, baron Rotschütz na Hudem pri Višnji gori i. dr. Ti trgovci prodajajo letos panj čebel preko 6 gold. Svetujemo vam le kranjske čebele.

Vprašanje 56. Rad bi kupil 3 do 4 ovce in enega ovna za pleme. Mislim, da bi bile najbolj primerne jezerske. Kje bi jih dobil? Ali jih nimajo v loških hribih? (Fl. R. v V. d.)

Odgovor: Na Kranjskem ne bodete nikjer dobili čistokrvnih jezerskih ovac, če ravno imajo sedaj uže povsod s to pasmo križanih, ker je kmetijska družba do sedaj uže na stotine jezerskih ovac in ovnov razdelila po deželi. Najboljše jezerske (ukviške) ovne lahko kupite na Koroškem, od koder jih dobiva tudi naša družba. Ako jih želite, lahko vam jih priskrbi Janez Erat v Ukvah pri Trebiži.

Vprašanje 57. Mislim kupiti kravo ali brejo junico, ki bi bila vzgledna. Dajala naj bi mi dobrega mleka, če tudi ne silo mnogo, in rabil bi jo nekoliko za vprego. V naši grajščini

imajo holandsko pleme. Bi ne bilo dobro vpeljati še katerega drugega plemena, pa katero? (Fl. R. v V. d.)

Odgovor: Holandsko pleme ni za kmeta. Svetujemo vam muricedolsko pleme, in za vaše potrebe še boljše švicarko pleme. Kje bi dobili tako kravo ali junico, tega vam sedaj ne moremo povedati. Zaradi muricedolske krave ali junice obrnite se do oskrbništa grajščine v spodnji Sevnici, zaradi švicarske pa do vodstva kmetijske šole v Grnu pri Novem mestu.

Vprašanje 58. Imam lepo dveletno kobilu, katera se je pred dvema mesecema odvezala in bila pri tej priliki udarjena od drugega konja, ali pa sunena s kako rečjo ravno nad zadnjim kolonom, oziroma v koleno. Rana se je popolnoma zazelila, ne boli je več, le oteklina je ostala. S čim se da ta oteklina odpraviti, če jo je sploh moči odpraviti? (J. P. v Lj.)

Odgovor: Pred vsem je treba vedeti, ali je oteklina trda ali mehka. Če je oteklina trda, prihaja od nakosti, ki se večkrat ob udarci naredi. Nakost se ne da pregnati. Ako je pa oteklina mehka, mažite jo s kakim ostrim mazilom, na pr. z mazilom od živega srebra ali španjskih muh. Prav živo vam priporočamo v tem slučaju, da se obrnite do izkušenega živinozdravnika.

Vprašanje 59. Imam sod vina, katero je bilo v plesnivi posodi. Vino se je navzelo toliko plesnobe, da skoraj ni več užitno. Pretočil sem uže štirikrat, a nič ne pomaga. Morebiti veste kak svet? (J. P. v Lj.)

Odgovor: Vino je lahko od plesnobe ozdraviti na dva načina, katera smo uže oba in sicer večkrat na tem mestu v našem listu obravnavali. Po prvem načinu treba vino dobro pomešati s finim namiznim oljem. Olje potegne plesnobo vase, a se prav nič ne pokvari s tako porabo, ampak posname se potem z vina, pa je tako, kakeršno je bilo poprej. Drugi način je precejanje (filtriranje) vina skozi moko od kovaškega oglja. Oglje je seveda večkrat premeniti.

Vprašanje 60. Pred nekoliko leti sem zasadil živo mejo, deloma smrečice, deloma akacije, okrog posestva, in sicer popolnoma po mejni črti, ali nekatere prste še raje na notranjo stran posestva. Sosed se nad tem huduje ter trdi, da po zakonu mora biti živa meja 3' od mejne črte oddaljena, in zahteva tudi, naj se akacije čisto plitvo (za 1) pri-krajšajo, akoravno se ni bati, da bi njegovi košenini delale senco, ker leži njegovo posestvo na solnčni strani; nasproti pa dela njegovo drevje mojemu posestvu, sadnemu drevju in setvi izdatno škodo, ker so jako košati orehi, stare češnje ali hruške, ki moje mlajše in niže drevje zadušujejo, na njivi pa z gosto senco skoraj vso rast zadržujejo. Prosim, da naznanite, je li res dotični zakon zastran žive meje, in ali smem zahtevati, da sosod drevje izredči, obseka, oziroma popolnoma odstrani? (G. J. župnik v R.)

Odgovor: Kolikor je nam znano, ni nobene take zakonske neredbe, po kateri bi Vam mogel sosod zabraniti, da ne bi smeli te ali one rastline gojiti na svojem posestvu, naj si bodo že rastline za živo mejo ali pa sadno drevje. Takisto tudi Vi nimate pravice braniti sosodu, da ne sme ravnati visokodebelnega drevja, če Vam njegova senca tudi škoduje. Veje in korenine s sosodovega drevja, ki segajo na Vaše posestvo, pa lahko odstraniti, ker te so po zakonu Vaše.

Vprašanje 61. Z ozirom na 47. vprašanje v zadnji številki „Kmetovalčevi“ imam jaz ravno nasprotno vprašanje. Imam namreč troleto kobilu, primerno rejeno, katera je bila uže trikrat oplemenjena, a se vendar ni obrejila. Ali je katera pomoč? Tudi pred dvema letoma sem imel tako kobilu, katero sem dve leti zaporedoma vodil k žebru, in to celo po šestkrat, a vendar se ni obrejila, ampak prodati sem jo moral. (J. V. v G. na Štajarskem.)

Odgovor: Da se kobila, ki se sicer poja, ne obreji, ima lahko več vzrokov. Ako so spolovila napačne rasti, mogoče

je pomagati le tedaj, če je napaka taka, da jo more živinozdravnik odstraniti. V tem slučaju vedel bode pravo pogoditi le izkušen živinozdravnik, ki žival preišče. Mnogokrat, in to največkrat, pa se mlade kobile ne obreje, ker so preiskre ter izpuste precej po oplemenitvi seme. Proti temu je več pripomočkov, od katerih navajamo te le: Kobilo pred oplemenitvijo toliko časa jahati, da se utruji; oplemeniti jo dvakrat hitro zaporedoma in, če mogoče, vselej od drugega žebca; puščanje krvi pred oplemenitvijo; bremzanje gobca med oplemenitvijo; zdravljenje s svalki od kafe (Kampferpillen) ali z upijančljivimi pijačami, kar pa naj živinozdravnik nadzoruje. Sicer pa more naslednji odgovor tudi za Vas veljati, ako se tudi pri Vas nahajajo enake razmere, kakeršne so v 62. vprašanji označene.

Vprašanje 62. Glede na vprašanje 47. v zadnji številki „Kmetovalčevi“ usojam si Vam sporočiti, da pri nas trdijo, da se nerajše obreje tiste kobile, katere so od daleč prignane k žebcu. Ali je v tem kaj resnice, in od kod prihaja to? (R. Z. grajščak na P.)

Odgovor: V tem je vsekakor precej resnice. To prihaja pa od tod, ker kobile, ki se gonijo in katere od daleč priženejo k žebcem, med potjo odpirajo sramnice, in zato pride v nožnico mnogo zraka. Vsled tega se nožnica poveča, in tudi vhod v maternico se preveč izpotisne. To pa naredi vso oplemenitev nepravilno, zlasti pri starih kobilah z tolj ali manj otrplimi zapiralnimi mišicami. Na takih kobilah žebci niso hitro gotovi, zlasti če so tist dan uže plemenili; večkrat odskočijo, vsled česar so kobile zelo nemirne. V popisanem stanu tudi kobila ni pripravna za oplemenitev. Iz tega vzroka naj kobila pred oplemenitvijo počiva kaki 2 uri, ker v tem času izpuhti ves zrak.

Gospodarske novice.

* † **Gospod Nikolaj Jamnik**, znani veliki kmetiski posestnik v Medvodah in ud naše družbe, umrl je 8. t. m.

* **Vinarski shod**, ki je imel biti l. 1890. v Gorici, preložen je zaradi dunajske splošne kmetijske in gospodarske razstave do l. 1891.

* **Konjarski odsek c. kr. kmetijske družbe kranjske** imel je 2. t. m. sejo, pri kateri so bili navzoči predsednik dr. Th. Rudesch in odborniki gg. Hanslick, Lenarčič, Pirc, Povše in Seunig. Odbor je ukrenil napraviti letošnjo jesen v Šent Jarneji konjsko dirko za plemenske konje. V ta namen je vse potrebno odredil in se ob enem dogovoril zaradi zvršitve.

* **Odbor za dunajsko splošno kmetijsko in gozdarsko razstavo l. 1890.** imenoval je našega urednika in tajnika kmetijske družbe kranjske g. Gustava Pirea za člana razstavne komisije.

* **Na razpisu podpore starim kranjskim čebelarjem** med uradnimi vestmi današnje številke opozarjamo vse gg. čitatelje, da obvestijo zaslužne stare čebelarje, katerim je malo, kedaj dana prilika brati časnike.

* **Na vinarski in sadjarski šoli v Grmu** je bil od 21. do 23. marejja tečaj za vinščake in vinogradnike, da bi se priučili, kako zasajati nove vinograde z ameriškimi trtami in kako cepiti domače na ameriške trte. Prišlo je nepričakovano veliko vinogradnikov (34) iz vse Dolenjske, ki so se pazno učili teoretičnemu in praktičnemu pouku. Pri odhodu je vodstvo poslušalcem podarilo 6000 od ameriških trt narezanih ključev. Dolenjski vinogradniki čedalje bolj izpoznavajo, da so jedina rešitev vinogradarstva ameriške trte.

* **Vrhniška podružnica** c. kr. kmetijske družbe imela je 7. t. m. svoj občni zbor. Izmed važnejših obravnav te delavne podružnice nam je omeniti, da je zbor ukrenil podariti nekemu pridnemu sadjarju potrebno orodje, dalje, da kupi podružničnim udom ob svojih stroških travniških bran in s podporo

glavnega odbora poljski valjar s klini. Ker priredijo za napredok konjereje vneti posestniki na Vrhniki letos konjsko dirko, ukrenil je občni zbor dati v ta namen darilo za konja iz vrhniške podružnice.

* **Kamniška podružnica** c. kr. kmetijske družbe imela je 8. t. m. svoj občni zbor. Ukrenila je prositi, da se priredi prihodnje leto živinska razstava v Kamniku, posvetovala se je, kako podružnično življenje obuditi, in sicer z nakupom kmetijskih strojev, s kmetijskimi predavanji i. t. d. Podružnica je tudi ukrenila poprijeti se uravnanja kamniških planin. V novi odbor so bili voljeni za predsednika gospod dekan Oblak, za odbornike pa gg. Murnik, Stele, Zorman in Burnik.

Radeška podružnica naše družbe je imela 4. t. m. svoj občni zbor v Radečah. Po dokončanih obravnavah o tekočih rečeh razdelile so se diplome deželne sadne razstave med odlikovance, tajnik Gustav Pirc je predaval o sadjarstvu s posebnim ozirom na pridelovanje namiznega sadja, in slednjič se je volil nov odbor, in sicer za predsednika g. dr. Ljudovit vitez pl. Gutmansthal-Benvenuti, kateremu edinemu se ima podružnica zahvaliti za dobro materialno stanje, za predsednikovega namestnika g. nadlogar Moric Scheyer, ki je duša vsemu gibanju radeške podružnice in za odbornike gg. župnik Zagorjan, posestnik Ivan Plosen in župan Bervar iz Svibnjega.

* **Kranjski deželni odbor** je obljubil darila po 5 gld. večim vipavskim posestnikom, kateri zasade primeren kos vinograde z ameriškimi trtami, ki jim jih je pridobil brezplačno pri kmetijskem ministerstvu. Slava deželnemu odboru in čast zavednim Vipavcem, ki so se pobrinili za to reč!

* **Za pogozdovanje Krasa** je za leto 1889. komisija za pogozdovanje Krasa proračunila 7000 gld., in sicer za nove nasade, za poprave prejšnjih kultur ter za ograje 4.740 gld., za odškodnine in odkup zemljišč 500, za komisijonalna pregledovanja 600 gld. itd. Pokrita je ta potreba z državnim doneskom 5000 gld. in z doneskom iz deželno-kulturnega zaklada v znesku 2000 gld.

Uradne vesti c. kr. kmetijske družbe kranjske.

Seja glavnega odbora dne 31. marcija 1889.

Zborovanje je vodil družbeni podpredsednik Jos. Fr. Seunig, navzoči so pa bili odborniki gg. Detela, Lenarčič, Murnik, Povše, Robič, Šiška, Witschl, dr. M. pl. Wurzbach in tajnik Gustav Pirc.

Tajnik poroča o prodaji deteljnega semena po družbeni pisarni in, kako neki semenski trgovec goljufa z deteljnim semenom naše kmete. Glavni odbor ukrene to primerno razglasiti.

Ker je družbeni tajnik z delom preobložen, in torej ni mogoče lahko ustrežati zahtevi državnega pravdnika, da bi izšel „Kmetovalec“ vselej določenega dne, ukreni odbor s „Kmetovalec“ nekatere izpremembe, ki se tičejo dni izhajanja.

Glavni odbor ukrene razpisati podpore starim kranjskim čebelarjem po smislu nasveta J. Modica iz Jesenic.

Tajnik poroča o shodu čebelnih trgovcev dne 19. marcija v Leseah in predlaga ničesar ne ukreniti glede čebelarstva kupcije na Gorenjskem, ker tako želijo trgovci. Glavni odbor ne pritrdi temu nasvetu iz tehničnih vzrokov in ukrene, kar je treba, da popravi one razmere, ki niso deželi v čast.

Odbor dunajske kmetijske razstave javi, da je imenoval družbenega tajnika v razstavno komisijo.

Subvencijski proračun za državne podpore v l. 1890. naroči glavni odbor sestaviti družbenemu tajniku.

Na prošnjo I. vipavske sadjarske zadruge na Slapu ukrene glavni odbor prositi deželni odbor, da bi smel porabiti za to zadruge 200 gld. iz deželne podpore za kmetijstvo. Ob enem pa glavni odbor tudi ukrene prositi državne podpore tej zadruzi.

Za nove ude se vzprejemo:

Cof Anton, posestnik v Dorfarjih; Pollak Stanislav, trgovec v Trziču; Tajersu Janez, trgovec v Trziču; Vetušek Janez, posestnik v Lehni; Terkman Gregor, posestnik v Podkrajji; Kobar Anton, posestnik v Beli nad Vipavo; Novak Andrej, posestnik v Trjanah; Dejak Janez, posestnik v Dolenji vasi pri Ribnici; Knifc Jakob, posestnik v Stražišci; Merher Rudolf, posestnik v Prigorici; Plevnik Janez, posestnik v Spod. Kašlji; Lušin Ivan, posestnik v Sodražici; Saje Mihael, župnik v Štangi; Vidrih Makso, trgovec na Gočah; Mercina Fran, učitelj na Gočah; Ferjančič Josip, posestnik na Gočah; Stemberger Andrej, posestnik na Gočah; Primožič Jerni, župnik na Vrabčah; Ferjančič Josip, zupan v Budanjah; Kobal Josip, posestnik v Budanjah; Januš Vinko, c. kr. poštar v Domžalah; Stubelj Filip, posestnik v Šmarji pri Gorici; Cukiati Frane, posestnik v Šent-Gothardu; Kunovar Janez, posestnik v Dravljah; Kalin Fran, posestnik v Šmarji-Lisjaku na Goriškem; Turšič Matej, posestnik v Begunjah pri Cerknici; Hočevar J. R., farmacevt v Velikoven in posestnik v Zgor. Berneu; Žitko Jakob, vulgo Štefin, posestnik na Vrdu; Rus Josip, trgovec v Šent Vidu pri Lukovici

Družbena podružnica v Kranji.

P. n. gospode ude kranjske podružnice vabi podpisano predstojništvo, na občni zbor ki bo **velikonočni torek t. l. 23. aprila popoldne ob 3. uri** v šolski sobi mestne hiše (rotovža) v Kranji z naslednjim dnevnim redom:

1. Pregledovanje računov.
2. Ukrepanje glede onega drevja, katerega bodo dobivali ude brezplačno iz družbene drevesnice.
3. Posvetovanje, kako podružnično delovanje oživiti in koristno storiti udom in vsemu okraju.
4. Volitev zastopnika v občni zbor v Ljubljani.
5. Volitev novega odbora.

(Na zborovanje pride družbeni tajnik g. Gustav Pirc iz Ljubljane.)

Predstojništvo kmetijske podružnice v Kranji.

M. Pirc s. r.,
predstojnik.

Družbena podružnica v Bledu.

Podpisano predstojništvo vabi p. n. gg. ude na občni zbor, ki bo **v nedeljo 28. aprila popoldne ob 4. uri** v gostilni „pri litru“ v Bledu. Glavni odbor c. kr. kmetijske družbe bo zastopal tajnik Gustav Pirc.

Predstojništvo podružnice c. kr. kmetijske družbe v Bledu.

Ant. Hudovernik s. r.
predsednik.

Družbena podružnica v Idriji.

Podpisano predstojništvo vabi p. n. gg. ude na občni zbor, ki bo **v torek 2. maja popoldne ob 9. uri** v dvorani gosp. Franca Didiča (pri „železni kroni“) v Idriji.

Vzpred obravnavam bo:

1. Otvoritev obnega zbora.
2. Volitev novega predsednika in odbora.
3. Predlogi podružnični za družbeni občni zbor v Ljubljani.
4. Predlogi in nasveti posameznih družabnikov.

Glavni odbor kmetijske družbe v Ljubljani bo zastopa družbeni tajnik Gustav Pirc.

Predstojništvo podružnice c. kr. kmetijske družbe v Idriji.

Družbena podružnica v Postojni.

Podpisano predstojništvo vabi p. n. gg. ude k občenemu zboru, ki bo **v nedeljo 19. maja t. l. popoldne ob 4. uri** v šoli v Postojni.

Na dnevnem redu je pregled računov in posvetovanje o predlogih za občni zbor v Ljubljani.

K zborovanju pride družbeni tajnik Gustav Pirc iz Ljubljane.

Predstojništvo podružnice c. kr. kmetijske družbe v Postojni.

J. Hofstetter s. r.,
predstojnik.

Razpis podpore starim kranjskim čebelarjem.

Podpisani odbor je ukrenil v seji svoji dne 31. marca t. l. z namenom, da bi vzbujal veselje do čebelarstva in ob enem pospeševal to stroko kmetijstva, podpirati stare kranjske čebelarje, katerim so brez njih krivde po zlu šle vse čebele.

Na podlogi tega ukrepa javlja podpisani odbor, da bo dal v prvi polovici maja meseca po 2 do 3 panje (korita) čebel tistim kranjskim čebelarjem, ki dokažejo v svoji prošnji do podpisanega odbora,

- a) da čebelarijo neprestano že najmanj dvajset let,
- b) da so jim brez njih krivde poginile vse čebele, in
- c) da si ne utrpe ob svojem drugih čebel kupiti.

Vsebinsa prošnja, katerih ni kolkovati, mora biti potrjena od gospoda župnika prosičeve župe in od dotičnega županstva.

Ob veliki množici prosičev si pridruzuje glavni odbor pravico izbrati najpotrebnejše.

Prošnje je vložiti najkasneje do 27. aprila t. l. pri podpisanem odboru v Ljubljani.

Glavni odbor c. kr. kmetijske družbe kranjske.

INERATE

sprejema „Kmetovalec“ po ceni, zaznamovani na prvi strani. V „Kmetovalecu“ priobčeni inserati imajo najboljši uspeh, kajti list je razširjen posebno po deželi, zlasti pa v premožnejših kmečkih krogih. Zelo priporočljiv je „Kmetovalec“ za objavljena pri nakupu ali prodaji gospodarskih pridelkov, izdelkov ali potrebščin.

Poslano

P. n. članom banke „SLAVIJE“.

„Francosko-ogerska zavarovalna družba“ (Franco-Hongroise) pošilja po slovenskih pokrajinah potovalne agente, kateri z lažmi, zvijačami in sleparstvom skušajo pridobiti člane starejših zavarovalnic za svoj zavod.

Kar ti ljudje počenjajo, presega vse meje dostoj-

nosti in poštenja; zato si štejem v dolžnost, svariti p. n. člane banke „SLAVIJE“ pred njimi in opozarjati na zvižaje, katere rabijo v dosego svojega namena.

Najnavadnejše agitacijsko sredstvo jim je očrnjevanje družih zavarovalnih zavodov. O banki „SLAVIJI“ pripovedujejo, da bo v kratkem propala in da zato ni varno biti zavarovan pri njej.

Dalje trosijo laž, da sem hotel jaz sam zavarovati pri „Francosko-ogerske“ svoje imetje ter izvajajo iz tega, da nam zaupanja do „SLAVIJE“.

Konečno pa se poslužujejo kar naravnost goljufige. Prihajajo namreč k članom banke „SLAVIJE“ ter, predstavljajoč se jim za odposlanca njene, zahtevajo, da se jim pokažejo zavarovalne knjižnice. Iz teh knjižic izpisujejo jednostavno zavarovalne svote, strankam pa z izgovorom, da jim bode znižano plačilo pri banki „SLAVIJI“ predkladajo k podpisu odpovedi za to banko ali pa — in to jako pogostoma — podpisujejo odpovedi sami brez njihove vednosti. Potem pa jih zavarujejo pri „Francosko-ogerske“, in ker se stranke, ki o takem zavarovanju neso ničesar vede, ustavljajo plačevati, tožujejo jih ter jim nakopavajo stroškov.

Zaradi tega postopka uložil sem jaz v imenu banke „SLAVIJE“ proti štirim agentom kazensko prijavo; p. n. zavarovance banke „SLAVIJE“ pa prosim, naj knjižic ne dajo iz rok in ne podpisujejo ničesar nikomur, ki se ne bode mogel izkazati s pooblastilom, da resnično zastopa banko „SLAVIJO“.

V pojasnilo onim, katere bi bilo utegnilo zbegati nevestno rovanje agentov „Francosko-ogerske zavarovalne družbe“ navajam, da je banka „SLAVIJA“ trdno stala in bila znana kot vseskozi poštena in zanesljiva zavarovalnica že tedaj, ko Budimpeštanski judje na ustanovljenje „Francosko-ogerske zavarovalne družbe“ še mislilo neso, ter da imam jaz vse svoje imetje zavarovano pri banki „SLAVIJI“, in da bi „Francosko-ogerska zavarovalna družba“ bila pač zadnja, pri kateri bi ga zavarovati hotel.

Nerad stopil sem pred javnost s tem svarilom; a ker je iz vsega vidno, da generalni zastop v Gradci in generalno ravnateljstvo v Budimpešti odobrujeta ravnanje nevestnih agentov ter jih celo vzpodbujata pri tem, bila mi je dolžnost ne samo braniti zavod, kateri zastopati imam čast, temveč tudi svariti občinstvo, da se bode vedelo varovati škode.

V Ljubljani, dne 26. marca 1889.

Ivan Hribar,

(37—1)

generalni zastopnik banke „SLAVIJE“.

(2—3)

„Ljubljanski zvon“.

Stoji pol leta glđ. 2.30, četrt leta glđ. 1.15.

V pisarni c. kr. kmetijske družbe v Ljubljani

(Salendrove ulice št. 5)

dobiti je sledeče slovenske kmetijske knjige:

- Dr. J. Bleiweis: **Nauk o umni živinoreji.** Cena 80 kr.
 „ „ „ **Nauk, kako zdrava in bolna kopita podkovati in kopitne bolezni ozdravljati.** Cena 50 kr.
 „ „ „ **Nauk klavno živino in meso ogledovati.** Cena 20 kr.
 Gustav Pire: **Mlekarstvo.** Cena 10 kr.
 L. Porenta: **Novi kranjski panj po Dzierzonovi osnovi.** Cena 10 kr.
 Adolf Trientl: **Stelja in gnoj.** Cena 10 kr.
 W. Schleicher: **Živali kmetijstvu in gozdarstvu koristne.** Cena 10 kr.
 M. Rant: **Opis najnavadnejih, sadjereji škodljivih mrčesov.** Cena 10 kr.
 Dr. Simon Strupi: **Žinnozdravništvo.** Cena 1 glđ. 80 kr.

Naročene knjige pošilja kmetijska družba po poštne povzetti, kedor pa denar naprej pošlje doda naj tudi znesek za pošto

Prodaja zlahtnih sadnih dreves.

Oskrbništvo grajščine Slap pri Vipavi (31—4)

prodaja mnogovrstna sadna drevesa, ki so bila vzgojena od poprej tu bivajoče deželne vinarske in sadjarske šole.

Na prodaj so jablane, hruške, marelice, breskve, češnje itd.

Cena komadu je 30 do 40 krajcerjev.

Najboljši, najcenejši naj- sigurnejši in najstarejši

GNOJIVO

za sladorno peso, hmelj, trto, krompir, lan, zelenjad, kakor za vse druge rastline

kakor tudi za vsako zemljo je

✱zgoščeni goveji gnoj✱

(Engrais de boenf)

Ta gnoj je pripoznan od kmetijskih veščakov, ima zajamčeno vsebino od organskega dušika, fosforove kisline in kalija ter ima v sebi preko 60% organske snovi.

Ta gnoj je iz l. c. kr. izključno prideligovane in patentovane avstro-ogerske tovarne za zgoščeni goveji gnoj v Temešvaru (Bratje Saxl.) (24—3)

GLAVNA PISARNA: Dunaj, III.; Rennweg Nr. 20/qu.

Uzorec in poučne knjižice se zastoj pošljejo.

Nik. Hoffmann,

tovarnar kirurških instrumentov, umetalni, ter orožni kovač in nožar

v Ljubljani, na Mestnem trgu št. 12,

priporoča bogato zalogo svojo raznovrstnega v njegovo stroko spadajočega blaga. Vsa zaloga obstoji iz lastnih izdelkov in se za vsako prodano reč jamči, da je dobra in iz najboljšega blaga narejena.

Zlasti so v zalogi najboljši noži za vrtnarje in vinogradarje, kakor sploh nožarsko in fino kovaško orodje za kmetovalce, vrtnarje, vinogradarje, gozdarje itd.

Reči, ki niso v zalogi, se po naročilu precej in v najboljši kakovosti narede. (14—6)

!!! Zelo ugodna ponudba !!!

Na prodaj je pod prav ugodnimi pogoji pol ure od Ljubljane ležečo **lepo posestvo** s prostornimi gospodarskimi poslopji in s 70 orali posestva.

Vsled bližine mesta se vsi pridelki lahko, hitro in dobro prodado.

Lega in stanje posestva narede je pripravno za vsako obrt in velike obokane kleti so kaj prikladne za vinskega trgovca. (36—2)

Prodado se pa tudi sama poslopja z velikim tik ležečim sadnem vrtom.

Kje? pove uredništvo tega lista,

Proti boleznim v vratu,

hripavosti, kašlju, zlasti pri otrocih;
 = proti boleznim v želodci in mehurji =
 kakor tudi fina namizna kislina voda
 je posebno priporočan (12-7)
koroški rimski vrec.

Na prodaj pri M. E. Supanu v Ljubljani in pri F. Dolenzu v Kranji.

Bolezni želodca

in spodnjih telesnih delov, jeter in vranice, zlata žila, zaprtje, vodenica in kronična driska zdravi se najvspešneje s **Piccoli-jevo „Esenco za želodec“**, koja je tudi izvrstno sredstvo proti glistam. Pošilja jo izdelovatelj lekarnar Piccoli v Ljubljani (na Dunajski cesti) proti poštnemu povzetju.

Izdelovatelj pošilja

esenco za želodec

v zaboječih po 12 steklenic za 1 gld. 36 kr., poštne stroške trpé p. t. naročniki. (11-7)

Posamezne steklenice dobijo se pa razven pri izdelovatelju **lekarju PICCOLI-ju „pri Angelu“** v Ljubljani po 10 kr., tudi še pri **lekarju Rizzioli-ju** v Rudolfovem in skoraj po vseh lekarnah na Primorskem, Tirolskem, Koroškem, Štajarskem in v Dalmaciji in sicer po 15 kr. steklenica

Varstvena znamka.

v Rudolfovem in skoraj po vseh lekarnah na Primorskem, Tirolskem, Koroškem, Štajarskem in v Dalmaciji in sicer po 15 kr. steklenica

Fran Terček

trgovec z železnino

v Ljubljani, Valvazorjev trg št. 5

priporoča za sedanji letni čas:

Najboljši **cement**, kamniški, romanski in portlandski; **štorje za štokadovati**; **mavec** (gips) iz Dovjega za gnojitev; **iglasti drat** in **pocinjeni drat** za ograje; **karbolinej** za mažo lesa proti vlagi in gujilobi; **mykothanaton** (glivja smrt) skušeno sredstvo za pokončevanje gliv (gob) na lesu; **asfalt**; **katram**; **strešno lepenco** (papir) ter vse drugo železninsko in kovinsko blago, **okove**, **štedilna ognjišča** in **obstojne dele za zidana štedilna ognjišča**; **zelezniske šine za zidanje**; **vodnjaki za v zemljo zabijati** itd. itd.

K obilnem obisku vabi

(37-1) **Fran Terček** v Ljubljani.

„AZIENDA“

avstro-francoska družba za zavarovanje življenja in rent.

avstro-francoska družba za zavarovanje proti elementarnim škodam in nezgodam.

Ravnateljstvo:

na DUNAJ, I., Wipplingerstrasse šte. 43.

Imovina družbe:

9 milijonov gld. avstr. velj.

2 milijona gld. avstr. velj

Družba zavaruje

človeško življenje v vseh navadnih kombinacijah;

Zavarovanje za slučaj smrti, zavarovani znesek se izplača takoj po smrti zavarovanca njegovim ostalim, oziroma drugim obmišljenim;

Zavarovanje za doživetje preskrbovanje v starosti in otročje dote, zavarovani znesek se izplača zavarovancu samemu, ko doseže neko določeno starost;

Zavarovanje dosmrtnega dohodka udovskih pokojnin in dohodkov za odgojo po najnižjih premijah in z jako kulantnimi pogoji, zlasti onim, da se policam ne more ugovarjati.

a) proti škodam, ktere napravijo požar ali strela, parne ali plinovo eksplozije, ali se narede z gašenjem, podiranjem in izpraznjenjem pri stanovanjih in gospodarskih poslopih, tovarnah, strojih, mobiljah in vsakovrstnih opravah zaloga blaga, živini, gospodarskem orodju in zaloga;

b) proti škodam, ktere napravi ogenj ali strela ob zetvi in košnji na poljskih ali travniških pridelkih v gumnih in stogih;

c) proti škodam, ki je napravi toča na poljskih pridelkih;

d) proti nevarnostim prevažanja blaga po vodi in po suhem;

Zavarovanje proti telesnim nezgodam se se ni pričelo, a se bode pravočasno naznanilo p. n. občinstvu, kakor se prične.

Zastopstva družbe.

V Budimpešti, Wienergasse 3 in Schiffgasse 2; v Gradcu, Albrechtsgasse 3; v Inostou, Bahnstrasse, Hôtel „Goldenes Schiff“; v Lvovu, Marijin trg 9, nova; v Pragi, Vaclava trg 54; v Trstu, Via St. Nicolo 4, na Dunaji, I., Hohenstauffengasse 10.

V vseh mestih in večjih krajih avstro-ogerske monarhije nahajajo se glavne in krajne agenture, ki rade dajo pojasnila in dajo ponudbene pöle ter prospekte zastoj in vsprejemajo zavarovanja.

Glavni zastop v Ljubljani, Šelenburgove ulice šte. 3, pri **JOSIPU PROSENC-u**

Wilhelm Klenert

prej Klenert & Geiger

I. štajerska drevesnica za sadno drevje in vrtnice
v Gradci.

(Ta drevesnica pripoznana je kot ena največjih in najbolj vredjenih v Avstriji.)

Priporočamo veliko in izborno zalogo:

Vrtnic, visokodebelnatih in pritličnih; **sadnega drevja**, visokodebelnatega in pritličnega ter piramide, špalirje, kordone in enoletne požlahnitve; **divjakov** in **podlag za pritlikovce**; **jagodnega sadja**; **lepotilnega drevja** in **grmovja, drevja** (6-7) **za drevoreda itd.**

Razpošiljatev pravilno imenovanih **ceplivcev** vseh vrst sadja.

Cenike je dobiti zastonj in franko.

„Oves Willkomm“.

Ta oves je med vsemi sortami v planinskih deželah najzgodnejši, plodnejši in težji; raste na visoko od 5—6 čevljev, ima močno, dobro slamo za krmu in se ne poleže.

Zadostuje, ker se ta oves redko seje, 40 kil kot seme za jeden plug. Cena za kilo 25 kr. Ako se vzame več kakor 50 kil za kilo 20 kr.

Razpošilja, dokler je kaj zaloge, vreče po 5 kil za 1 gld. 80 kr. proti pošiljatvi zneska ali poštne povzetki franko na vsako poštno postajo

Benedikt Hertl,

veliki posestnik na grajščini Golič pri Konjicah.

(Južno Štajarsko)

(34—3)

Lepega bika prave švicarske pasme

19 mesecev starega, prodaja prav po ceni
oskrbništvu grajščine Fužine (Kaltenbrunn)
pod Ljubljano. (30—3)

! Jajca !

od kokoši francoske pasme 'Houdan' komad	po 20 kr.
„ „ ameriške „ 'Plymouth Rocks' po 20	„
„ čistokrvnih Toulouskih gosi	po 70 „
„ „ križanim z domačim	po 40 „
„ „ Peking rac	po 20 „
racmane od Peking'pasma, lanskega valenja 2 gl.	50 „

dalje

vrbe (beke) *salix acutifolia*,

„ *viminialis*,

„ *purpurea*,

„ „ *viminialis*,

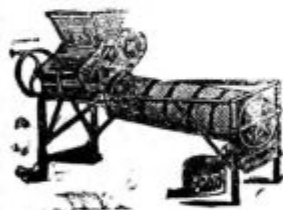
„ *uralensis*,

po 1 gld. 30 kr. tisuč komadov (manj kot tisuča se ne oddaja),

špargeljeve sadike od velikanskega erfurtskega šparglja, enoletne, 100 za 2 gld. 50 kr.

prodaja

Josip Lenarčič na Vrhniki. (35—3)

Založba tovarne

pri

Franju Detter-ju v Ljubljani

na starem trgu št. 1. nasproti železnemu mostu (v lastni hiši.)

Tu se dobivajo najbolj različni kmetijski in drugi stroji in orodja n. pr. **mlatilni stroji** na vlačilo (Göpel) in na roko **slamorezni, šivalni**, potem stroji, s katerimi se **žito čisti** in **odbira**, dalje **malni**, ki **snazižo**, **žito trejo** (šrotajo) in **sadje mečkajo**, potem **otrgači** za **koruzo robkati** in **grozdje obirati**, za **vino** in **sadje**, **smrki** (pumpe), dalje tudi **smrki** za **gnojnico**; stroji s katerimi se **repa** in **korenje drobi**, **preproste** in **dvojne pluge**, **blagajnice**, varne pred tatom in ognjem, **stroje za žehtanje** in **ožemanje** po Strakoseh in Bonerjevemu načinu i. t. d.

Kmetovalci, ki ne morejo precej plačati nakupno vsoto za prekoristne stroje i. t. d., morejo plačati tudi pozneje, na pr. o Vseh svetih, o Božiči i. t. d. (20—5)

Jaz se tedaj priporočam za prav obilno nakupovanje, **svarim** pa ob enem gg. gospodarje, da se varujejo kupiti stroje od potovalcev (agentov), kateri so s svojim nepoštenim postopanjem uže marsikaterega gospodarja spravili v zadrego. —

Praviloma naj nikdo ne kupi reči, katere ni poprej videl, in če to ni mogoče, vsaj ne od ljudi ali od tvrdk, katere nihče ne pozna. Z neprevidnem postopanjem je bil uže osleparjen marsikater dober in pošten kmetovatec.

Moje popotnik **Ivan Grebenc** ima mojo legalizovano, splošno pooblastilo, nanj se morejo kmetovalci popolnoma zanesti in mu dajati naročila za mene. Drugači pa prosim se pismeno in s zaupanjem na me obrniti.

S spoštovanjem

Franc Detter.

